

Csurgó és Vidéke

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap — Megjelenik minden vasárnap

ELOFIZETESI ÁR:
 Évfolyamra: 4 frt (8 kor.) Félévre: 2 frt (4 kor.)
 Negyedévre: 1 frt (2 kor.)
 Egyes szám ára: 10 kr. (20 fill.)

Szerkeszti:
Dr. Nagy Sándor ügyvéd.
 Szerkesztőség: Csurgó, Széchenyi-tér,
 Kéziratok vissza nem adtnak.

KIADÓHIVATAL:
 Vágó Gyula könyvnyomdája,
 hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők
 Hirdetések jutányosan számítanak.

A történelem szfinksze.

Századunkra, napjainkra általános szokásunk ranyogni a nemzetiségi eszme belyegét, mint olyat, mely hanyatlóban levő századunk legjellemzőbb vonása, mely minden nagyhorderejű cselekménynek mozgató oka, létrehozó rugója.

Pedig bizony fordul a világ kerek: nemcsak az idonek, de a történelemnek is új százada, korszaka előtt állunk.

Elvitázhatalan dolog, hogy a nemzetiségi eszme sokat veszített régi fenébe, erejéből s már a deleiő pontot meghaladta s ki tudja, hogy nem fog-e letenni a hanyatló XIX. századdal az emberi cselekvések szinpadaról, helyet engedve egy új, egy hatalmasabb eszmenek.

Ma még uralkodik, de uralma nem nyugodt többé; itt is ott is egy-egy lokes eri az azeleőt megrendíthetetlennek vélt tronusat s kitudja, hogy nem lesz-e már napjainkban egyik vagy másik lokes oly erős, hogy a századok balvanya romba dől s széttört forgácsai az emberiség nagy régiség-tárába kerülve — az utókor előtt csak félig-meddig megértett rejtélyekké válnak.

Vagy kit nem ejt gonkolkozóba

társadalmi életünk száz és száz tünete, a melyet mi talán még ma kóros kinövésnek tekintünk, de a melyeket a holnap az emberiség igazi fejlődése előjeleiként üdvözölhet. Avagy a socialismus rohamos terjedése, a munka és a bér küzdelme, vagyos és szegény engesztelhetetlen gyűlölete nem azt sugallja-e, hogy új század küszöbén állunk, új világot élünk. Ma még csak csirában, de már mindenütt ott vannak, sőt a nemzet zömét tevő nép között hazánkban és külföldön virágot is hoztak — vérvirágot. De megvannak a vezető társadalmi osztályok körében is: beforakodtak a hadsereg szuronybástyái mögé is, sőt termő talajra találtak az egyetemek padjain is.

Hát nem korszakalkotó eszme az, mely így el tudja foglalni minden nemzet minden rétegének, osztályának szívét? Bizony az.

Nem idők jele az, hogy egyik nép szenvedése-éért egy másik nép fia áll rettenetes boszut? Caseri, Angiolitto nem ennek gyászos, de gondolkozásba ejtő tanui-e?

Nem azt bizonyítják-e mindezek, hogy közel van az idő, midőn nem a nemzetiségi eszme lesz az a keret, melyben az emberiség szétkülönített

csoportjai élnek le napjaikat, hanem egy mas, egy új eszme, mely, ha teljesen szét nem is tör, de elsimitja az eles nemzetiségi választófalakat s a ma szétkülönített tagjait az emberiségnek egy nagy családdá fűzi össze.

Emberi gyengeség, hogy akkor kezdjük ismerni becsét valaminek, a mikor azt elvesztettük, vagy érezzük, hogy nem sokára elveszítjük. Talán ez a pszichológiai magyarázata annak is, hogy tán soha többet nem foglalkoztak az emberek a nemzetiségi eszmével, mint épen napjainkban; elképzelték nemcsak századunk mozgató-erjének, szellemének, hanem a történelem szfinkszének is.

Sőt vannak, a kik tovább mennek s a nemzetiségi eszme helyett egyenesen a szláv eszmét állítják oda, mint egy mumust a rémülő világ elé, mi által önként fülünkbe cseng a régi jóslat: Európa kozák lesz.

Semmi okunk sincs arra, hogy a szlávágban korszakot alkotó eszmét iásunk, nemcsak azért, mert a nemzetiségi eszmét hanyatlóban látjuk, hanem azért is, mert nem tudunk még csak jelet sem arra, hogy ilyen irányu képességeket rejtene magában.

A történelem sem a multban, sem

Tárca.

A kaposvári vasuti internátus megnyitása.

Magyar kultura fényes temploma,
 Nyisd meg szép, tágas csarnokaidat,
 Fogadd be, kiknek eddig otthona
 Zord idegen föld volt, fiaidat!
 Mig idegenben gyöttri életet
 Neveld, műveld, szeresd a gyermeket!

Magyar vasut szerény munkásai
 Parancsszóra küldetnek szerte szét.
 Bármerre járnak „máv” mozdonyai,
 Mennek szolgálai magyar érdekét.
 Sok helyt csupán csak ők a magyarok
 Kikre ellenséges nép agyarog.

Ha ily helyen családot alapít
 És gyermekáldást add jó istene,
 Magyar helyre fiát nem küldheti,
 Mert vajmi csekély szük keresete.
 Mi lett, ha megis iskoláztatá:
 Fiabói lett rac, horvát vagy oláh!

E türehetlen, gyászos állapot
 Megszűnt. Ujbói magyare a magyar.

Építettek e kulturtemplomot,
 Üdvözli áldva a vasuti kar,
 Többet tesz véle „máv” intézetünk
 Mint sok más fényes kulturegyeletünk.

Vasutinak szemébe könny tolu,
 Látván e fényes, büszke palotát.
 Hol gyermeke sok szépet, jót tanul,
 Bármily szegény nevelheti fiát!
 Vigan robot most zordon Karszton át.
 Vigan végzi nehéz szolgálatát!

Állj mindörökké fényes, büszke vár,
 Ne ártson néked idők vas foga.
 Légy templom, melybe lelkesedve jár
 A nemzedékeknek hosszú sora.
 Nevelj mindig hű hazafiakat
 Magyarágukra büszke ifjakat.

Áldd Isten őt, ki életre hívta,
 A hon nevében áldva legyen ő.
 A nemzet háláját ő kivívta,
 Mert nagyságát segíti ő elő!
 Áldd meg „máv” intézői szellemét,
 Hogy áldoz, költ nagy honfícelokért!

S hogy eljőjön ama boldog idő,
 Hogy „boldognak” mondjuk e nemzetet
 Lakozzék benned duzzadó erő,
 A nagy munkából vedd ki részedet!

Bár sok ily kulturtemplom nézne ránk,
 Oh boldog lenne csakhamar hazánk!
Herz József.

Határszéli tapasztalatok és élvezetek IV.

Éneknél szakítottam félbe a III. közleményt, énekekkel kezdem az újat. Madárdal — mint mondám — kevés van; de annál több az emberi ének. Kora hajnaltól késő estig tele tudóval dalol az idevaló asszony-nép; pianót nem ismer, csak a fortissimót.

Hogy mit énekelnek, nem sikerült megtudnom. A cseprő pásztornépség talán csengős nyája lirai ömlengéseit zengi; mert bármit danol, mindig egyforma a dallam, mint a rájok bizott nyájak mindig egyformán való megszólamlása. — A már férjnél lévők éneke változatosabb dallamu és tartalma tekintettel az éneken végigrezgő busabb hangszínezetre, talán távol lévő férjeik után való esengést tartalmaz még akkor is, ha Moszkwa, Kiew, Tomszk Irkuck városokat nem említik; ha Königsberg, Dresda, Berlin nem szerepelnek; ha Chicago, New-York Filadelfia, San-Francisco, Buenos-Ayres nevek nem hangzanak.

Ugy van ugyanis, hogy az idevaló dró-

a jelenben nem tanuskodik a panszlávismus mellett, ez csak emberi koholmány, de nem történelmi objectum. Maguk a szlávok állták utját a panszlávismusnak; ezt igazolja a lengyel Boleslaw Chrabry, vagy a cseh Bretislav szereplése, ezt igazolja Lengyelország egész története, vagy akár tótjaink és a csehek közt napjainkban főmerült viszály a tót könyvek vásárlása miatt.

Azt sem lehet állítani, hogy nincs olyan asszimiláló faj, mint a szláv; hiszen, hogy csak néhány példát említsünk fel, ott vannak például századok óta a nemet telepek az Oroszbirodalom szívében s ezek ma is megtartottak germán jellegüket. Viszont a szláv elvesztik könnyen nemzeti jellegét, hiszen Németország valamikor az Elbe vonalig szláv lakókkal birt. Hát a Duna és Tisza körén egykor lakott szlávok hol vannak?

Taloznak, a kik azt állítják, hogy a szlávok soha sem vesztettek semmi módon csak egy talpalatnyi tért sem az egyszer elfoglalt területekből; hisz ennek ellenkezőjét már föntebb is láttuk, de meg ott van egy másik példa: a napjainkban aranygazdagsága által az emberiség figyelmét magára vonó óriási Alaszka-felsziget, melyet pénzen engedett át az orosz az Uniónak.

Ha a szláv eszméről beszélnek, szívesen értik általában ez alatt csak az orosz nemzetet — joggal, számára és történelmére való tekintettel.

Am ha ily megszorított alakban vizsgáljuk is a szláv eszmét, akkor sincs okunk attól félni, hogy összetöri az országok határait s hogy a jövő történelmét át fogja alakítani.

Ma már nincs jogunk csak az európai nemzeteket tekinteni a történelem letéteményeseinek; ma már úgy szólva mindenik világrésznek meg van a maga és pedig az emberiség jövőjére befolyással bíró történelme.

Am ha tisztán Európát tekintjük

is, akkor sem látjuk igazolva azt, hogy a szláv eszme a történelem színe. Bár Oroszország ma elsőrendű európai nagyhatalom, megis politikai jelentősége egyre csökken. Ennek oka több tényezoben rejlik, első sorban abban, hogy a politikai súlyt nem a nagyság (t. i. területi), hanem szellemi és erkölcsi erők adják meg. Második ok Oroszország gyarmatbirtokaiban rejlik. Ma Oroszország Ázsia óriási éjszaki harmadát elfoglalva súlypontját lassacskán Európából Ázsiába teszi át úgy, hogy fontosabb érdekek várják ma a chinai vagy az ázsiai angol határon, mint a tőle századokon át annyire feltett keleten.

Napjaink eseményei élénken igazolják ezt. A meg mindig elutezetien török-görög konfliktusban, dacára Nagy Péter cár rendelkezésének — legyen az akár valóság, akár csak emberi koholmány — nem Oroszország viszi a fozserepet, a melyet helyzeténél, érdekemelfogva vinnie kellene, hanem sokkal inkább Németország, melynek úgy szólva semmi érdeke sincs keleten.

Ime egy példa arra, hogy még ott is, a hol arra hivatva volna, inennyire nem képes vezerserepet vinni ez a sokat rettegett éjszaki óriás.

Méltán kérhetjük hát, hogy a szláv eszme-e a történelem színe, a jövő történelmének átalakítója, jellemző bélyege? Bizonytal nem.

Dr. Héjjas Imre.

Az új fogymn. épület s az új tanév.

Tehát megtörtént, ha nem az ünneplés megnyitása, a mint a legnagyobb valószínűséggel sejtetni engedték, legalább a beiratkozás az 1897-8. tanévre — az új fogymn. épületben. Ugyancsak ott történt a tankönyvek kiadása s megvásárlása a tanuló ifjuság által, miután már a megelőző napokban beköltöztette oda az ifjusági segélyező-egylet könyvtárát, mint első vendéget az új épületnek Bodola László ur.

A beiratások eredménye e sorok keltor így állt: az I. osztban 56, II. o. 37,

III. o. 35, IV. o. 38, V. o. 34, VI. o. 20 VII. o. 21, VIII. o. 21, összesen: 262

Az új tanév ünnepléses megnyitása a reformatikus nagy templomában történt az eddigi módon, a rendes tanítás 6-án veendi kezdetét, természetesen egyidőre meg a regi kollegiumi épületben, miután a szertárak, könyvtárak, padok s más effele butorzatnak az új épületbe való átszállítása napokat veendi igénybe, úgyhogy csak október hó első felében a szüreti szünnapokkal egybeesőleg fog az megtörténni.

Hát az új felszerelés? az is meglesz nem sokára, miután e részben is döntő lépés történt az által, hogy a nagynevű közőkt. miniszter Wiassics Gyula éppen e napokban írta alá a fentartó ev. ref. egyházmegyének az első hazai takarékpénztárral kötött s 51000 frt nevertékű s 48000 frt készpénzről szoro kölcsönkötvenyet, melynek törlesztését s kamatának pontos fizetését az állam vállalja magára. Ha meg a Felsőg alairása is megtörténni, a nevezett tkpztar e g y s z e r r e egy összegben adandja át az egész összeget s úgy a fogymn. építő-vállalkozója teljesen kielégítve valamint a felszerelés ügye biztosítva lesz.

Ezen felül az intézet egész udvarának kikavicsozását 8 centimeter magasságban valamint a vízvezetkek, járdák kikövezését 1000 frtnyi általányért magára vállalta a vállalkozó szellemű derék Morandini-cég.

A köztartási új ebédlő is elkészült a lehető legnagyobb erőfeszítés s kedvező időjárás mellett a mondott időre szeptember hó 4-ikére, úgy, hogy most már tanulóifjunk kényelmes, tágas világos 2 nagy teremben étkezhetnek.

Mindent összevéve elmondhatjuk, hogy a csak néhány nappal több mint egy évvel ezelőtt építeni megkezdett új fogymnázium ott áll nagyszerűségbe s azt is, hogy nyílt egészséges fekvés, szép kilátás, kitűnő levegő s ivóvíz dolgában alig enged az ország bármelyik fogymnáziumának, a többi kelleket pedig, hisszük, meghozza az idő. Juod faxit Deus!

H i r e k.

— **Biroságunknál végre megkezdődik a munka.** A csaknem egy évig tartó vakációnak nevezhető abnormalis állapot megszűnt. Szeptember 1-től kezdve, kivéve Hochreiter László albirót, a ki most élvezi

tosok világlátott emberek. Egyesek Buenos-Ayresben tartózkodnak s mint valami spanyol grandok úgy feszítenek, ha évek mulva meglátogatják kopár vidéküket. S midőn felhozzák, hogy ott januárban aratnak, hogy ott nincs tel, hanem öröke virul a természet, az összes asszony nép odakivánczol; de, mert fél, hogy utközben a tenger szörnvei falhatnák fel őket, vagy az odaváló rémséges állatok emésztenék meg testüket s talán csak egy-egy megmaradt bocskor jelezne szörnnyü végzetüket: megelégesznek itt a hazában való tartózkodással; örülnek ha csak pár hétig is láthatják férjeiket, hogy utána megint évszámra buslakodjanak hitvestársaik után.

Mig a délamerikai drótos az örökké viruló természetéről való beszédjével ejti bámulatban a tátott-száju asszony népet, addig a rubelek és a wudki hazájába járók közül egyesek olyan napról beszélnek, mely nyáron le sem nyugszik, hanem körben jár, mig viszont télen úgy elbuvik, hogy felhőtlen időjárás mellett sem látható s így nap-pal is éjszaka van.

Ezen különös tüneményt úgy magyarázta előttem egy vénebb drótosasszony a kinek férje a siberiai mezőkön aluszsza

örök álmát, hogy azért tarthat nyáron oly sokáig egyfolytában a napvilág, mert az elolvadt tómerdek hótól — a mirol szintén hallott harangozni — megdagad a föld s közelebb érve az éghez folyton süt rá a nap; viszont télen a jó lsten delibb vidékre, vitte a napot hogy meglegyen nyáron a kellő melege és meg ne dermeszse a remhideg; mert úgy értesült, hogy ott oly rémséges hideg uralkodik, hogy meg a drótozást is teli kesztyűben, medvebőrös csizmában és téli nagy bundában végzik a férjek.

Alapos drótosfüllentés és igazán alapos magyarázat, a mihez csak annyit kellett volna még fülleneni, hogy, mit Nansen, a sarkutzó, egy kérezősködő előtt tréfásan mondott, hogy teli kesztyűben mosakodatok és hozzátenni, hogy kenyér és hus helyett jeget ettek s jégbol való kályhanal melegítettek fagyos tagjaikat. —

Ámde, mert a drótosokról másutt és más alakban szándekom egyet, másit mondani, menjünk egy par lépessel odabb, egy műveltebb tájra, a hol óramutatók is vannak a tornyon, bár évek óta egy helyben állanak; a hol téglaházakat is építenek s ezek közül a korcsmak imponálnak legjobban; a hol már utcák is vannak s a lakosságnak már

majdnem a fele együtt lakik, nem úgy, mint némely trencsénmegyei nagyközségben, a hol az ember akkor keresi a községet, mikor két, három órai utazással végigment rajta: keresi, tehát a mit már látott, de észre nem vett.

A hely a hová most érünk s a mely gyermekreményim s bánatom tanyája volt, mezőváros Szilézia és Galicia szomszedságában. Vasárnap van. A nép százával és százával tódul a templomba s meg kell adni, hogy igazán ájtatos erzülettel pörgeti olvasóját, vagy pedig énekel.

Ag istentisztelet végeztével kezdődik a népelet a maga tarkaságában. — Ez a maradék marhahusokból összetakolt s legyektol eilepett ocsó kolbászfelet ragicsalja kitűnő étvágygyal, mert levehus, vagy pecsenyefelet algha kétszer is egy évben szerencsetli gyomrát: s így izlik még az izetlen hus is; az disznósajttal csilapítja ehét, mely disznósajttal csak a teherlo szalonnatete lászik disznótól származottnak. — Emitt kenyér, amott zsemle van a kerges kezben; mig az apró népseg áfonyával festi feketere gyomrát, kezét, száját, sőt füet is, vagy cseresnyével tölti meg bendocskejét, mely cseresnye augusztusban maris megerett s melyet, mert fele a mi cseresnyénknek, egyes mohó etvágyuak magvastul fogyasztanak el.

szabadságidejét, a fogalmazói kar teljes erovel látott a dologhoz. Melicskó Miklós kir. járásbíró atveve a bíróság vezetését 6-ától kezdve s a majustól beadott kereseteket időrendben, naponként átlag 8-10-et intéz el s tárgyal le. A telekkönyvi osztály létszáma is teljes, sőt a menyiben Badány Ignác telekkönyvvezető szeptember 10-ére szintén bevonul, feles szamban intézhetik el a közel 6-700 drb. elintezett bejegyzni valót. Szóval remelhetjük, hogy az eddigi bajok hamarosan megszűnnek. Bíróságunk új erába lép s hisszük, hogy Melicskó Miklós, kinek erélyessége munkaképessége általánosan ismert, bíróságunkat kiemelt régi poszadságából s ma holnap közönségünknek nem lesz oka a panasza s a régi azziai állapotokat csak úgy hirtől fogják emlegetni. Valóban nagy szüksége is van bíróságunknak egy erős vezetőre, hogy a folyton emelkedő ügyforgalmu bíróságunk mívóját feut lehessen tartani.

— **A tanév megnyitása** a csurgói áll. tanítóképezdeben f. no 1-en d. e. 8 órakor történt Beksits Ignac újonnan kinevezett somogy megyei tanfelügyelő jelenlétében. A Hymnus elhangzása után Kardhordó László felelőstá az iskolai törvényeket, házi-orvosi-és köztartási szabályokat. Azután Matray Gyula igazgató intézett beszédet az ifúsághoz s megnyitotta a tanévet. A szöveg ütemének elhangzása után Beksits Ignac tanfelügyelő intézett lelkes szavakat egyrészt a tanári karhoz, másrészt az ifúsághoz.

— **A képezdei növendékek létszáma** a beiratások bejegyzése után következő: Az első évfolyamba beíratott 22-en (tavalyi létszám 19), a második évfolyamba 20-an (tavaly 22), a harmadikba 19-en (tavaly 17), a negyedikbe 17-en (tavaly 18-an). Összes létszám tehát 78, tavaly 76.

— **Dunántuli rabbi-egyesület.** Aug. hó 24. és 25. napján tartottak a dunántuli rabbi Komáromban alakuló gyűlésüket egy rabbi-egyesület megalakítása tárgyában. A gyűlésen részt vett a dunántuli rabbi legfőbbje; a kik a gyűlésen meg nem jelenek, sürgönyileg üdvözöltek az egybegyűlteket. Dr. Schmitzer Armin komáromi rabbi lelkes, hazafias beszédben üdvözölte kartsársait, a mi után megindult a két napig tartó tanácskozás, melynek főbb eredményei, hogy az egybegyűlteket kimondták a dunántuli rabbi-egyesület megalakulását és azerre kiküldött bizottság által kidolgozott alapszabályokat elfogadták. Az egyesület főbb céljai: 1. a vallási gyakorlatba vágó kérdések megvitatása és ennek alapján egyöntetű eljárás megállapítása; 2. egyetemes hittani tervezet kidolgozása; 3. az évenként tartandó gyűlé-

sek alkalmával szak-és népszerű előadások tartása; 4. hazánknak fölmerülő, a hitfelekezettel érdeklő kérdések tárgyalása; 5. egyöntetűség létesítése az istentisztelet rendjében. A megállapítandó egyetemes hittantervezet alapjául Bernstein dr. szombathelyi javaslatát fogadták el. Tisztviselőik megválasztottak: elnök: Schmitzer Armin dr. komáromi rabbi, alelnök: Steinherz Jakab dr. székesfehérvári rabbi, jegyzők: Klein Arnold dr. veszprémi és Lóvy Ferenc dr. nagy-ati rabbi.

— **Déli vasút.** Kisasszony-ünnepe alkalmával f. évi szeptember hó 4-én a Déli vasut magyar vonalainak államásairól Budapest, Bees, Fiume, Triest és Cormonsba rendkívül mersekelt áru menettérü jegyek lesznek kiadva, melyek 14 napig érvényesek és még azon kedvezményt nyújtják, hogy visszajövetkor ezen jegyekkel az utazást kétszer tetszés szerinti állomásokon felbe lehet szakítani. Ezen jegyek kiadására és árára nézve külön hirdetmények adtak ki, melyekben a vonatok, melyekhez ezen rendkívül mérsékelt áru jegyek érvényesek, indulási idejükkel fel vannak említve.

— **Szántó-verseny.** A csurgói gazdasági kör által rendezendő szántóverseny iránt kissé mégis fokozódik az érdeklődés, a menyiben a mint halljuk földműveseink néhányan jelentkeztek, sőt a vidékről is akadt egy-két versenyző. A versenyterület a csurgói bérnökség a Csekebe vezető országút mentén jelölt ki egy darab földet. A verseny 9-én d. e. 9 órakor veszi kezdetét.

— **A Délivasutársaság Balaton-Berényért.** A balaton-parti falvakat évről évre jobban cultiválja a közönség. A fürdő idény alatt oly óriási számú közönség tódul Balatonunk felé, hogy a kis községek már-már alig képesek a legprimitívebb lakásigényeket is kielégíteni. A magyar faj éhhetetlensége tán sehhol sem nyilvánul annyira, mint ezen községekben. Nem tesznek semmit a közönség érdekében, bár pár hó alatt ezeket vágnak zsebre. Balaton-Szt.-György, Berény, Keresztur, somogyi parti falvak ma is úgy néznek ki, mint évtizedekkel előbb, holott az ott időző közel 1500-2000 fürdőző érdekében valamit csak tehettek volna. Az élelmes Délivasutársaság látva a közönség éhhetetlenségét s a fürdőző közönség létszámának fokozatos emelkedését, elhatározta, hogy az egyik leglátogatottabb fürdőhelyen: B-Berényben, hol eddig még vonatai sem állottak meg, indoházat és nagyob szobásu szállodat épített. Az életrevaló szemét már a jövő évben meg is valósítja. A

délivasut élelmességén talán majd B-Berény s a szomszédos községek lakói is okunak s nem nézik összetett kézzel veszedelmes konkurrensukat, mely olcsóbb pénzért jobb lakást fog adni a közönségnek.

— **Szerencsétlenség a fonyódi kikötő építésénél.** Fonyodon, hol Traubermann A. és Tikker Janos helybeli lakosok a val-lakozók, az új balatoni kikötő építésénél, a mult napokban Tomiszer János s-ját vigyázatlanságát életevel fizette meg. Egy vasuti kocsival (lóri) fagerendák érkeztek, négy vas-rakonca közé láncolva. Tomiszer pallér egyik oldalról elvetette a rakoncákat s még biztotta a fa tetején sürgölődő napszamosokat, hogy bátran fönt maradhatnak, de azok bizony leszállottak. Ekkor aztan elkezdtek a kocsit más vágányra áttolni s Tomiszer arra az oldalra állott a kocsit mellé, honnét a rakoncák hiányoztak. Pár lépést alig tettek a kocsitolók, midőn a fa ledől s a pallér maga alá temette. Külső sérülések nem látszottak rajta, vérzés nem mutatkozott, de alig érkezett meg Lengyelötiből az orvos, alig tették rá az első hideg borogatást, a szerencsétlen szó nélkül kiszövedett.

— **Palackok papirból.** A papírmasszából készült gyártmányok legújabbika a papírpalack. Ezek a palackok, melyek külön e célra preparált masszából valók, nem törnek össze és így leginkább a tengeri gőz-sőkön veszik majd hasznát, hol viharos időben nagyon sok, borral, sörrrel vagy likörrel megtöltött palack törik össze. Az új papírpalackok, melyeknek a készítmódja egyelőre a föltaláló titkát képezi, oly erősek, hogy a legkíméletlenebb ide-oda dobálásra és legnagyobb rázkódásra sem törnek össze.

— **Tűzoltó gyakorlat.** Aug. 29-én tűzoltó-egyletünk gyakorlatot tartott, melyen tűzjelzéssel rohamot is mutattak be. A meny nyire helyeseljük, hogy az egyesület minél gyakrabban tartson gyakorlatokat, ép annyira elítéljük a gyakorlatokon való veszjelzést, melynek semmi értelme nincs s csupán arra jó, hogy a közönséget rémületbe ejtse. Tűzjelzés nélkül épugy lehet gyakorlatot tartani, mint dobszó nélkül masirozni.

— **Római leletek a Balaton vidékén.** Sümegen, Szentmártoni Darnay Kálmán, az országos régészeti társaság igazgatóságának tagja, az aratás befejeztével újból megkezdte rendszeres kutatásait. A siker ezutal sem maradt el. A minap Szigliget területén, a hol néhány hónapja a nagy bronckincset találta, most urna-sirokra akadt, melyek egyikeben 886 darab ékszer, bronckiszítés és gyöngymelléklet volt.

A ki eszik, iszik is valamint s ez a valami se nem víz, se nem bor, hanem más egyéb; u. m.: 1) Hoffmann-cespepek, a melyek ereje a belső szervezetet, messzire érezhető szaguk a külső levegőt rongja meg; 2) krumpliszes, mely ugyancsak kipacsosza az arczbőrt; 3) sör, mely, mert butit és nem élelmit, még butábbá teszi az amugy sem szellemességre valló kinezést s álmoassa teszi a különben is álmosképu fogyasztót.

Horkolnak is ilyenkor számosan az ital-fogyasztási hely udvarán. Ezt néhány éve még az utca felől részben produkálták a diszalvók, mióta azonban a civilizáció itt is tért kezd foglalni, az udvarba szorultak.

Igy folyik a vasárnap egész keső estig, siketítő láma és rekedt ének mellett olykor táncal egybekötte; mely utóbbiról mondanom sem kell, hogy sem a könnyed lengyelke, sem az udvarias francia-negyese nem vetekedhetik vele akár ritmus, akár sikkes mozdulatok tekintetében.

Csendes lesz azonban végül minden, bár nem sokáig; mert hetfőn reggel hetivásár van s újra sűrű csoportokat láthatni az utcákon. Magyarországi határlakók morva, szileziai és ganciai illetőségűekkel elegy vonulnak fel a marhaplacra, miközben majd egy fáraat borju beget. Majd egy tehenke kesereg, majd meg egy-egy sertés rőfög,

melyet legtöbbnyire fülénél fogva kell előre vonszolni s hátulról tolni, hogy fölérjen a dombra, a hol az állatvásár folyik.

Az állathangok köze különféle nyelv-zagyvalék vegyül a vevők s az eladók részéről. Amazok a legszebb állatot hibásnak és soványnak tartják s felét ígéri a kért árnak, emezek meg az ösztövére malacot is gömbölyűnek és legalább is árpán tartottnak mondják, noha talán épen csak a hetivásár alkalmából részesült ily kiváló eledelben.

A kirakódó hetivásáron sem kisebb az elelenség. Két nagy tót szekér körül mesteremberek feleségei és szakácsnék csoportosulnak. Csupa tolakodás, pörlekedés és majdnem hajbakapás!

És miért? Talán mert ananászt, datolyát, vagy, hogy ne mondjunk sokat, legalább is barackot árulnak ott. O nem. Az egyik szekeren retket, zöld borsót és idei kalerábit hoztak a másikon érett tököt, sőt fejes káposztát.

Ki látott valaha e tájon augusztus elején egy ilyen idevaló terméket? Uccu tehát neki megrohanják a szekeret s boldog ki egy káposztacskát kapir that, hogy besavanyítsa s örömet szerezzen az egész háznak. A tökkáposzta talán még a fejes káposztánál is nagyobb megbecsülésben részesül s

ezt onnan következtetem, hogy egyesek diny-nének nevezik a tököt; persze, mert diny-nyét ugyan vajmi kevés ember izel e vidéken s így a rokon tökkáposztát diszitik föl a dinye nevével.

A bocskorbórt áruló timárok körül szintén igen élénk az adásvevesi kedv, sőt talán élénkebb; mert hisz egy a nemzetiséget jellemző, lábballire való bocskorbórnek beszerzéséről van szó, még pedig most, mikor közeleg a hegyi, kavicsos és tövises földön való aratás, a mit mezitláb elvégezni alig lehet, mivel még az elefántbőr vastagságu talp is vérezni találja.

A hetivásár különben ugy záródik, mint a vasárnap azon hozzáadással, hogy, mert nemcsak emberek kiáltoznak, hanem az éhes állatok bánatos bögése is verdesi a levegőt, annál romantikusabb szinezett az egész másodnap i idótöltés.

Még sok mindenféléről meséhetnék t. olvasóimnak; de, mert unalmassá válni nem akarok, sietek a befejezéssel, a mely a jövő szamban kerül ki a nyomdafesték alól. Addig is aláz' szolgálja.

Matter János.

— **Uj járvány** lépett fel a loállományban. Iháros-Berényben a lovak között egy eddig ismeretlen betegség ütött ki, melyet az állatorvosok „influenzának” neveztek el. A betegség olyanforma tüneteket mutat mint a „takonykór”, azzal a különbséggel hogy nem jár feltétlenül elhullással. Az új nyavalya mindazáltal veszélyes lefolyású is lehet. Berényben 4-5 ló hullott el s több van gyógykezelés alatt. Más községben eddig nem jelentkezett a baj.

— **Sertésvész.** A járásunk egy két községben fellepett sertésvész szűnő félben van s az elhullás folyton kevesbedik. Zákány községében, hol a sertéseket erősen megtizedelte, pár nap óta nem fordult elő betegezés.

— **Magyarország** teljesen független politikai napnap. Nincs lekötve senkivel szemben, nem áll sem egyeseknek, sem osztályoknak sem érdekköröknek szolgálatában. A „Magyarország” önzetlenül csupán egy czélt szolgál: az ország függetlenségének és önállóságának ügyét. Ez lebeg folyton szeme előtt és ennek elérésére törekszik. A „Magyarország” mindig és mindenkiel szemben tárgyilagos és elfogulatlan. Egy mértéket ismer: az igazság mértékét, a melytől soha semmi körülmények közt el nem tér. A „Magyarország” szerkesztőségének és kiadóhivatalának megfeszített munkája folytán az összes országos és külföldi eseményeket legelőször hozza az olvasóközönség tudomására. A „Magyarország”-ot reggel már az ország távolabbi részeiben is olvasni lehet. Hozza az az napi országgyűlést teljesen kimerítő szövegben, az az napi összes eseményeket úgy fővárosból, mint a vidékről és a külföldről. Hozza a bel- és külföldi teljes tozsei jegyzéket és árfolyamokat. Naponként közöl tárczát, regényt és más érdekes közleményeket. A ki a „Magyarország”-ot olvassa az az üzleti társadalmi és politikai eseményekről sok helyen az egész nappal előbb értesül, mint más lapokból. A „Magyarország” már is 30.000 példányban forog az olvasóközönség kezében s így rövid idő alatt elérte a támogatásnak azt a mértékét, a melylyel magyar lap eddig még nem dicsekedhetett. A közönség ezen támogatását a szerkesztőség a lapnak folytonos fejlesztésére és tökéletesítésére fordítja. A „Magyarország” előfizetési ára: április hóra 1 frt 20 kr., (április június) negyed évre 3 frt 50 kr., április december—hónapokra 10 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek postautalványon a kiadóhivatalba Budapest, Rostély utca 2 küldendők. „Magyarország” kiadóhivatala. — Ajánljuk olvasó közönségünk figyelmébe a pártatlan politikai lapot, melynek a többi lapok feletti előnye abban is nyilvánul, hogy már reggel jelenik meg és így a napi lapok esti kiadásait pótolja is.

C s a r n o k.

Faluvégi . . .

Faluvégi kis csárdában,
Vigadoznak, mulatság van.
Szól a zene, csak egy legény
Úi szóval csendben szegény.

Le-leborul az asztalra,
Tudja isten, mi a bája?
Tudja isten, mi fáj neki.
A szívét mi keseríti?

Hajnali harangszó óta
Szomoruan szól a nóta,
Eltitottak a rózsámtól,
Kökényszemű, szöke lánytól!

Kaposi Jenő.

A három Morghóhályai.

Humoreszk.

Irta: **K. Kovács Laura.**
(Folytatás)

— Oh! Én csak a háborukat imádom.
sóhajtá Balambér, a theátról felmelegedve,
— nekem semmi sem olyan élvezetes, mint

az agyuk bömbölésének hallgatása. Ha én mint király biborsátorom alatt álva, távcsővel szemlélhetném remséges seregemet: képes volnék a pokolnak eladni lelkemet az örökkárhozátra . . . De hát csak várjunk; ha kíncsek vannak a visegrádi vár pincéiben, azon kíncsek méltatlank lehetnek; még a törökháboruk idejéből, ki tudja hány király rejthette oda az ország k. estáranak egész tartalmát. Várj csak U d., — nemhi bá vagyunk mi nagyravagyók: én ezerm s tudom, hogy szerencsénk meg van alapítva. — Belőlünk valami nagy, világhírű nagyság fog kifejlődni . . .

— Ha ez a leigézett kíncs ott annyi, a mennyit én remelek, úgy rövid idő múlva francia császár leszek. Mert ott most nincs.

— Minden kedvemet elrontod ostoba nagyravagyással, — dühöge Ubaid, — kiforgatod abrándos tervemet. Én úgy szeretném, hogy egyakaraton legyünk s hogy mindenféle szellemidező és misticstudományokat elisajátítván, mint három csoda-lovag, kalandozzuk be a világot. Királyi udvaroknál tartózkodjunk, de magunk ne kívánjunk királyok lenni: mert az igen unalmas dolog! különösen a mai szövetséges világban: a király rabja cancellárjának és kormányferfiának. Én a függetlenséget, a szabad kalandozást óhajtom, miért kívánsz te koronád alatt nyögte görnyedni.

Balamber mosolygott, — miközben gyöngéden megcirogatta kipirosodott orrát. Megvallom, monda magabaszalt őszinteséggel: az utókor kedveert óhajtom a koronát . . . Ha az ember úgy olvasgat a régi nagy királyokról, milyen metoditen gondol azok rettenetes és korlátlan hatalmas jöletére. Az utókort szeretnem emleken pedestáljának lábai előtt tudni . . . Ezért kedves előttem a korona.

— Nincs benned valódi poesis. Látszik hogy sem költő, sem zenés, sem egyébtékintetben művész nem vagy. Vólnál csak legalább tudos: nem ahitoznál a nyomoruságos királyi korona után. — De reményem is, hogy magadba szállsz Balamber pajtas és mint, ezentúl is csak inkább a változatosság mellett maradunk; ma itt, holnap ott . . . hiszen így is lehet az ember az utókor által bántatott. Én fogadom: kalandjammal többre viszem, mint te koronáddal ha! ha! ha! bohó vagy edes öcsém. — Ha nevezetes akarsz lenni, az ördöggel tarts es legy ezer-mester; légy Mephistó, a mi különben alakodhoz is legjobban hozzáillik, biztosítak: a vörös nyeiv s az a bizonyos két szarv érdekesebb teszi az utókor előtt is, mint a hideg, megszokott, fegyelmélet és megunt korona. Tarts csak velem! Majd én vezetni foglak es csakhamar tapasztalandó, hogy én jobban ismerem talentumodat és szunnyado vágyaidat, mint te magad. — Barátom! — Egy vár, mely a mechanica minden remek találmányával fel van szerelve; egy vár, melyben az alchymia es művészet ezer-mestere lerakták remekelésüket! egy vár, melyben Aesculap lerakta titkos tudományá-

nak zsoldját s melyben a keleti-csillagjósok es fakirok észbontó tudománya nyitott könyvként a buvárkodó előtt. Mondom egy ilyen vár könyvtáranak es labororiumavai mint a világtudomány-kozpontja, egbenyuló sziklak orman szekeive: többet ér az o-romai birodalom összes minden hatalmanál. Az mint orias test mindeneket magaval sodorva tor előre, ez karcsua, bamiatosan istenként tisztelve, járja meg szeszelyes viagnodító útját, mint a cikazo viham. Tudni mindent, a mi előtt aiantefelemmel remeg; tudni mindent, a mit a természetbuvar felteteuken rejteget.

És lásd öcsém Balambér, én minderre képesnek ezerm magamat . . . csak kíncsekkel bírjak, hogy megvasolhassam az emberiség összes tudományát; azért, hogy azt egy lombkba nyomva, összeolvaszthassam, emem szitajan keresztül szürnessem s megformáljam magam akarata szerint.

Egy kíncsot csináltak abból, melylyel kinyitom a mindenség feileges kapuját s diadallal lovagolok be azon szikrazo szellem-paripán.

— Balamber paranyúja kuporodva hallgatta bátyja hajmeresztó vallomását, érte, hogy az o koronas nagyravagyása, csuszó-maszó fereg Ubaid d. esoseges lang-féltengzesehez kepest s terdei összeverodtek a gondolatra, hogy olyan megbabolazott sarkanyon lovagoiva a Sirius csillagba is el lehetne látogatni es a megtekezett manok, gnomok, daemonok es kobadok orias seregeivel meg lehetne hódítani Sirius egész birodalmát, sorra lehetne járni az egi miriadok csillagvígait es meghódítani vaiamennyinek lakoját; — s vegte, ennyi hatalommal el lehetne jutni oda is, hol az lakik, kit a gyava remego emberiség istenek es igazságosnak nevez; — el lehetne hozza jutni s akkor . . . Balamber veroros lett es gondolatra, felgyenesedett s kinyujtozva, kisített feny vette körül orrát; lejenez kapott es vekony testenek egész suyával hanyatt vagódva terült el a kereveten.

Micsoda láрма van oda át, harsant fel Balamber. — A házmaster ugyancsak teremtettez.

De ime nyilik az ajtó; azon nagy, farkas-bundában, hoval megrakott orias csizmakkal jegesapós bajuszszal, szakállal, betoldodik egy alak, vállán tele zsakot cipelve.

— Szerencsés jó napot adjon az isten tekintetes Morgotályogi uram. — Csakhogy itthon találom.

Óaaa! Isten hozta Fagygyas apó, isten ten hozta! Derek, szép dolog, hogy ilyen hamar beváltotta ígeretét.

— Kerem, a mit én megigérek, meg is szoktam tartani.

(Folyt. köv.)

Kiadó laptulajdonos:
Vágó Gyula.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

Thomasfoszfátlisztet

A legmagasabb díjakkal kitüntetett szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsavtartalommal és 85—100% porfinomsággal.

Fetülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatása az összes gabnaneműk, kapás és olajnövények, lóhere és lucerna, szőlő, komló es kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb es legolcsóbb foszforsavtrágya; tekintettel hatásának tartosságára, felülmúlja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk. netaláni hiányt megtérítünk. Arájanlatokkal, szakmunkákkal es egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál.

Képviselő Tolna, Baranya es Somogy megyék területén

NEUPÁL

14—15

Dombóvár.

Kalmár Vilmos
Budapest, Erzsébet-körút 34.